

مشارکت زنان، راهگشا برای اصلاح حکمرانی و مدیریت آب

سختن سردبیر

در اثر بروز پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی ناشی از رویکرد نادرست حاکم بر توسعه کشور، منابع آب در بعد کمیت و کیفیت به مرحله فوق‌العاده خطیر و سرنوشت‌ساز رسیده و نیازمند تغییر در تفکر، خط‌مشی‌ها، رویکردها و رویه‌ها است. در رویکرد نو، نقش‌ها و مسئولیت‌ها و فرایندها بازتعریف شده و بر استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی، نهادی و اجتماعی تأکید می‌شود.

یکی از عناصر و ظرفیت‌های کلیدی و تأثیرگذار در رویکرد اجتماعی با محوریت مدیریت تقاضا و مصرف، زنان جامعه می‌باشند. به‌گونه‌ای که تحقق رویکرد مدیریت تقاضا بدون مشارکت جامعه و تعریف نقش‌ها و وظایف اجتماعی برای زنان امکان‌پذیر نخواهد بود.

نقش زنان در مدیریت منابع آب، فراتر از مدیریت آب در منزل و کاهش تلفات است. توجه به ویژگی‌های نقش اجتماعی زنان و استفاده از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آن‌ها به‌عنوان یک نیروی کار ارزشمند در کنار مردان در تصمیم‌گیری، مدیریت و برنامه‌ریزی و مطالعات بسیار راهگشاست و باید زمینه‌های استفاده از توانایی‌های زنان فراهم شود. نقش زنان در تولید اقتصادی از جمله کشاورزی در اغلب کشورهای در حال توسعه چشمگیر است. مشارکت زنان در مدیریت آب طیف وسیعی از مشارکت نهادی در تشکیلات غیردولتی، نیروی کار کشاورزی و مدیریت برنامه‌های آبیاری تا مدیریت منابع و تصمیم‌گیری، آموزش و آگاهی‌رسانی و اقدامات اجتماعی و تربیت نسل آینده مدیران و تصمیم‌گیران را در بر می‌گیرد. زنان می‌توانند آب را در خانه به‌گونه‌ای خردمندانه استفاده کنند؛ توانایی بالایی در طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی مربوط به آب برای کودکان و دیگر افراد جامعه در جهت حفاظت از منابع آب دارند؛ از روش‌ها و تکنیک‌های نوین کشاورزی به خوبی استفاده کنند و در مصرف منابع آب، شیوه صحیح و اصولی به کار گیرند؛ نقش مهمی در مدیریت و محافظت از منابع آب با مشارکت در سازمان‌های غیردولتی ملی و محلی اجرا کنند. به‌عنوان مهندسان خبره در طراحی پروژه‌های و طرح‌های آبی و برنامه‌ریزی طرح‌ها مشارکت کنند؛ نقش‌های مدیریتی آن‌ها در سطوح بالای تصمیم‌گیری درباره محیط‌زیست و آب داشته باشند.

زنان نقش‌های چندگانه‌ای را در خانواده و اجتماع برعهده دارند و این نقش‌ها موجب افزایش احساس مسئولیت برای حفظ و مدیریت منابع آب می‌گردد. در رویکرد اجتماعی و فرهنگی به مدیریت آب باید بسترهای لازم برای استفاده از ظرفیت‌های زنان در جنبه‌های مختلف فراهم شود.

